

RÁKÓCZI HÍRLEVÉL

Dr. Márki Sándor: II. RÁKÓCZI FERENCZ, 1676-1735

Nagysáros

Mikes Kelemen bronz plakett

A Rákóczi szabadságharc alatt vert városi szükségpénzek

II. Rákóczi Ferenc nyomában

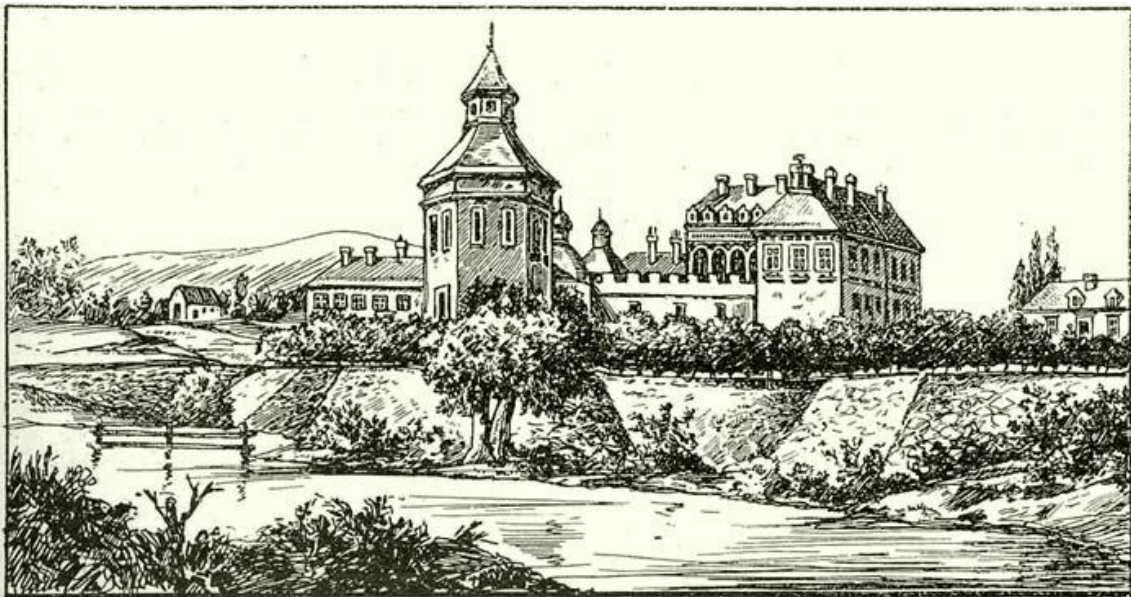
A kolozsvári veszedelemről való história

Kuruc lovasbemutató a győri csata évfordulós ünnepségén

Dr. Márki Sándor: II. RÁKÓCZI FERENCZ, 1676-1735

III. KÖNYV.
A SZABADSÁGHARCZ KEZDETE.

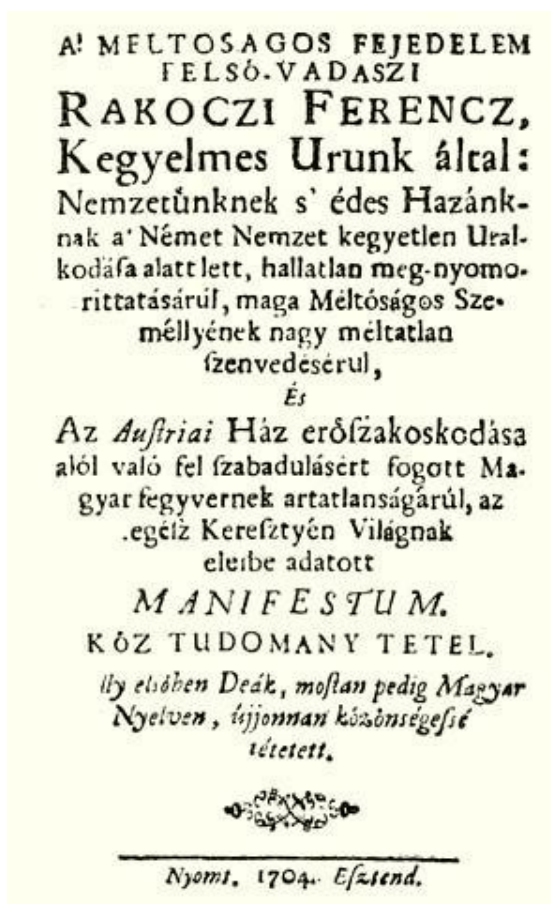
I.
A FÖLKELES OKAI.
(1703.)

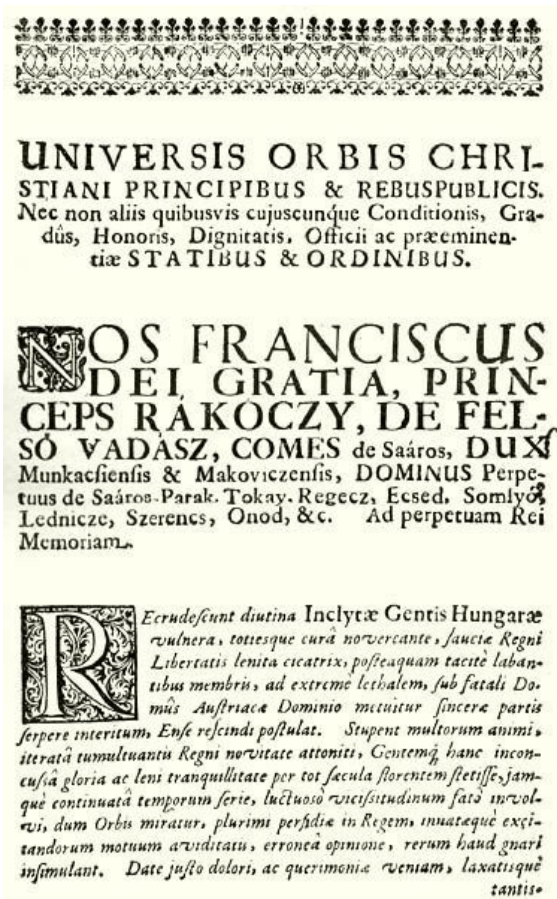
A bržezani kastély.[\[679\]](#)

TANÁCSOT Rákóczinak avégre is a hiú dicsőség adott: a haza szabadságáért buzgó szeretet, a nagylelkűség és az a belső óhajtás, hogy semmivel se vádolhassa magát». Bízván ügye igazságában és Isten segedelmében, június 7-ikén, Úrnapján elhatározta, hogy megindul Magyarország felé és megkezdí a szabadságharczot. Hét hónap mulva erről a napról, de Munkács várából keltezve adta ki a keresztény fejedelmekhez és köztársaságokhoz intézett híres nyilatkozatát (manifestumát) «nemzetünknek s édes hazánknek a német nemzet kegyetlen uralkodása alatt tett hallatlan megnyomorittatásáról, maga méltóságos személyének nagy méltatlan szenvedéséről és az ausztriai ház erőszakoskodása alól való felszabadulásért fogott magyar fegyvernek ártatlanságáról». [\[680\]](#)

Ha Rákóczi később bocsátotta is ki ezt a manifestumot, a melyről, íratása idejéhez képest, az 1704. év elejének eseményei közt kellene szólni, bizonyos, hogy benne azokat az okokat akarta felsorolni, a mik 1703 június 7-iki szilárd elhatározására, a szabadságharcz megkezdésére ösztönözték. A szöveg későbbben készült el, de a panaszok, a miket olyan velőtrázó szavakban foglalt össze, a túrni többé nem tudókat ekkor készítették kitérésre. Az a maroknyi magyarság, a mely Kónskijék drosdoviczai kastélyában, idegen földön, ajkairól leste az indulásra szóló parancsot, aznap érezte legjobban, hogy «recrudescunt inclytæ gentis Hungaræ vulnera»: «megújúlnak a dicsőséges magyar nemzetnek régi sebei». Ott, idegenben küzdve a bizonytalansággal, a mely a hazában már is fegyverkező kuruczok sorsa miatt aggasztotta őket, arra a rendíthetetlen elhatározásra bírta, hogy «hazája megsebesült szabadságának mostoha kézzel enyhített sebhelye – minekutána alattomban elbágyadtak tagjai az ausztriai háznak Isten ítéletéből való birodalma alatt, félvén, hogy ép részére is ráhat a végső veszedelem – fegyverrel kíván elvágattatni».

Rákóczi Manifestumának címlapja.[681]

A Manifestum latin kiadásának első lapja.[682]

És azután huszonegy pontban világosan foglalta egybe fölkelésének okait. Tudta, hogy sokan elámúlnak és megrettennek a megháborodott ország új mozgalmától, gyászos változásától; a világ csodálkozva vádolja őket a király ellen való hitetlenségről és a fölkelésnek velök született kívánságáról. Vétkes vélekedés ez, mert nem tudják a dolgot. Azonban engedjék kifejezni igaz fájalmukat, panaszukat és ítéljenek magasabb szempontból, mint igaz bírák, a mikor táborozásuk okát nyilvánosságra hozzák.

Az ország rendjeinek behálózásával az osztrákok már egynéhány száz esztendeje magukhoz ragadták a magyar királyságot. Azóta folytonosan az ősi szabadság ellen törtek, a mint ezt a Báthoryak, Bocskay, Bethlen, a Rákócziak és Thököly fölkelései bizonyítják. Fölkeléseik oka az, a mi a mostanié: hazánk törvényeinek megmondhatatlan roncsolása, szaggatása. Tönkre tettek sok magyar nemzetséget, a hazafiaktól elvették a méltóságokat, idegen jövevényeket hoztak be, elviselhetetlen adókat vetettek ki. A szabadválasztás helyett rettentéssel behozták az örökös királyságot, hogy önkényesen uralkodhassanak. II. Andrásnak az önkényuralmat korlátozó törvényét gyalázatosan eltörölték. A többi törvény megtartását ugyan esküvel fogadták, a valóságban azonban hazánk törvényeinek minden igazságát szabad szakállra pusztították.

A Márssal társalkodó harcias nemzetet lassankint kivetkeztették hadi méltóságából és a tisztségeket törvénytelenül idegenekre bízta. Magyar főtiszt csak egy-két erősségben van, a többi elől elzárták a haladás útját. A magyar hazafi saját honában számkivetettnek érezte magát, idegen jármot vetettek a nyakába. Az uralkodásnak új rendszerével álltak elő. Az udvari tanács ragadta magához a kormányt, a magyar urakat kirekesztették a tanácsból és – mint pl. a karlóczai békekötésnél – rólunk nélkülünk határoztak. Az udvari kamara szabadosan uralkodik. Zsarnoksága, erőszakoskodása miatt az árvák, özvegyek siralmi az eget verik és Isten bosszúállásáért esedeznek. Kincsre szomjazva, a király esküjével nem törődve, a jószágokat elszedték törvényes uraiktól és idegeneknek adták. Nagyobb elkeseredést semmi sem okozhatott, a magyarokat az osztrákoktól ennél sem idegeníthette el jobban, mint az, hogy idézés és ítélet nélkül megfosztották az urakat a török hatalma alól fölszabadult birtokaiktól, a melyekért ők maguk is harcoltak. Az ítéleteket parancsszóra hozatták. A régi birtokosokat jogaik igazolására, írataik előmutatására és arra kényszerítették, hogy ősi javaikat felettébb nagy kárukkal valami kincstári birtokkal cseréljék el. Az így elvett földekre idegeneket telepítettek le; s az országban csak azt hallották: költözzél el, régi lakos! A régi dicsőséges szabadalmakkal ékeskedő kuruczokat és jászokat alávették a németek uralkodásának. Az udvari kamara egészen elvette a magyar kamara hatalmát, vagyis ezt magától függővé tette. A természet maga is vádolja az udvari kamara mondhatatlan fösvénységét, hogy a lakosokat eltiltotta a kifogyhatatlan bőségű só szabad keresésétől s azt drága áron maga árulja, miért is a nép része sótanul eszi kenyerét.

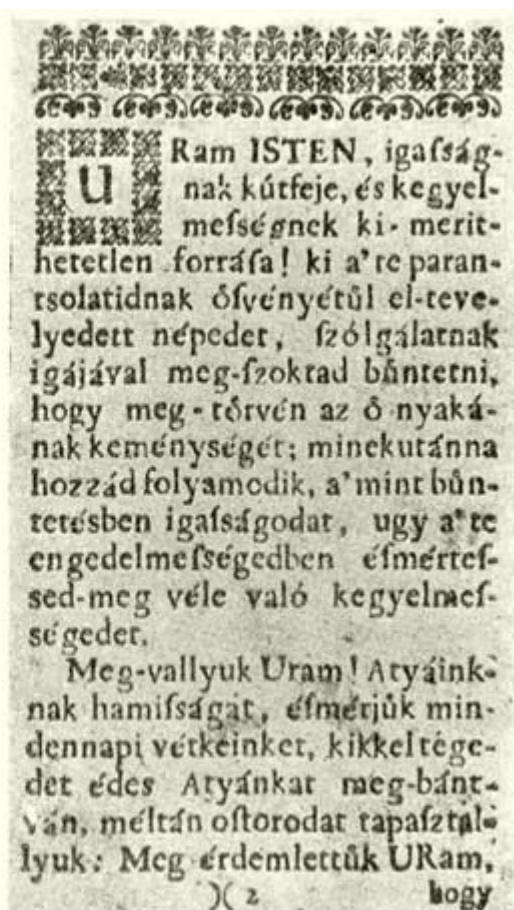
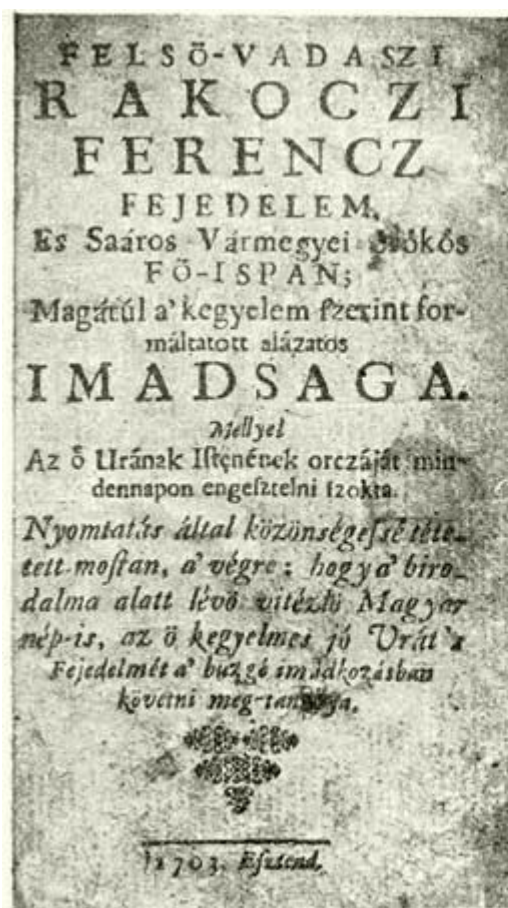
Elidegenítették a koronához tartozó jószágokat; megkettőztették a harminczadokat; bérbe adták az árusboltokat. Még több szomorúságot okozott az elviselhetetlen adózás, a melyet törvénytelenül, az országgyűlés megkérdezése nélkül vetettek ki és hajtottak be. Édes hazánk virágzó és ritka gazdagságának, régi boldogságának már csak színes árnyékát láthatjuk. A köznép kifogyott minden értékéből és kétségbeesett. Sokan felakasztották magukat, mások török szolgálatba álltak; sőt olyanok is akadtak, a kik feleségöket a végrehajtónak, gyermeköket a töröknek adták zálogba. Az ország népével a török is szelidebben bánat s az osztrákok egyesztendei sarczólása fölért azzal, a mit a töröknek ötvenesztendeig fizettek.

Az osztrákok az ország minden rendje ellen egyaránt kegyetlenkedtek; papot, főurat, nemest, szabad várost egyformán megadóztattak. Nemhogy megszüntették volna, mint ígérték, a szokatlan adózást, hanem behozták a fogyasztási adókat is. Katonákkal szedették be a tartozást, tömlöczbe vetették, kínozták a fizetni nem tudót és az ország csak titkon sóhajtozott. Könnyű volt mindezekből azt következtetni, hogy a magyarok szabad nyakára a szolgaság örökös jármát akarják vetni. Az ország évenkénti rendes ítélőszékeit eltörölték; nyolczados törvényszékeket már ötvenesztendő óta nem tartottak. Ebből sok zűrzavar következett. Megrontották a törvényeket, új perrendtartást kezdtek. «Következtek a ragományok, nőtt a hatalmasabbak szabadsága, megnyomorították az árvák, felprédáltattak az özvegyek ... Mindezek tövel, hegygyel egyeledtenek össze, számkivettétven az igazság».

Senki előtt sem titok a vallás megháborítása. A vallás és vele a haza szabadságának megrontása régi szokott dolga az osztrákoknak. A személyválogatás nélkül megnyomorított csehek bizonyíthatják legjobban a közmondás igazságát, hogy «eloszlanak a nagy vizek és patakokká lesznek.» A vallás színe alatt az egyenetlenség magvát hintik el s megrontják az országot. Idegen papok prédikálnak, azok húzzák a jövedelmeket, a kik hanyattfekvő tunyaságukban nem gondolnak a magyar nemzet lelki épülésével.

Hazánk törvényei az osztrákok gonosz kívánságai következtében hevernek; az országgyűlések hajdani arany szabadsága egy udvari tanácsnak hódol. A kegyetlenség útjának nevelésére nincs bizonyosabb jegy, mint az, hogy a szabad országot a közönséges országgyűléstől elvonják. S mióta elvonták, mind nagyobbakat mertek cselekedni, úgyhogy a mit önkényesen rendeltek el, törvény színében tűnt föl az elnyomottak előtt.

Az országgyűlést kormányiszékek váltották fel, a melyek a haza lakosait tetszésök szerint igazgatják s így a szabad ország önkényes uralom alá jutott. Négy esztendővel ezelőtt az országon kívül hitták össze a, főrendeket. Azt akarták, hogy az országgyűlés helyett jövőre ezek ilyen gyülekezetekben hozzanak áldozatot, a kisebb nemességet paraszti állapot alá vessék, a nagyobbak jogait korlátozzák, az ország törvényfolyását osztrák módra alakítsák át. «Be gyönyörű szép szentsége ez a királyi hit leveleinek!» Utóbb emlékirataiban is azért állította, hogy a királyok lévén mindenkor az első törvényszegők, törvényes jogaik védelmére ők kényszerítették a magyar nemzetet. A császárnak, mint igen jámbor fejedelemnek emlékeznie kellett volna esküjére, a melyet Magyarország törvényeinek teljes épségben tartására tett. Azonban más történt.

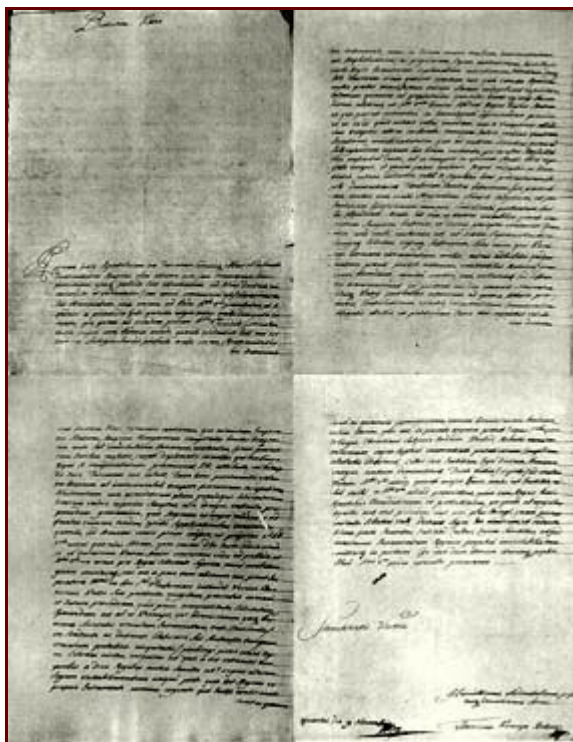

Rákóczi imádságának címlapja és első lapja. [683]

Az örökös királyság fölállítását az eperjesi mézszárlással vezették be. «Gyászolnak az özvegyek és árvák, megfosztatván édes szülejökötől. Elszedték a Gabiusok főbb fejeit és soknak kiontott vére az Ábelével együtt az egeket verdesi». Még sem telt be az osztrákok kegyetlenségének mértéke; nem érte be ennyi vérrel, nem nyugodott mindaddig, míg Rákóczi és még 82 főbb hazafi vérének nem ontja. Rákóczi, szabad fejedelmek örököse, magános életet élve, könnyes szemmel nézdegélte hazájának napnyugatra rohanó állapotát. Bátorságos lelkiösmerettel óvakodott minden változástól, minden rossztól; mégis elfogatták és ocsmány tömlöczbe rekesztették. Fölségsértéssel vádolták, hamis tanúkat fogadtak ellene, jutalmat ígértek rabtársainak, ha ellene vallanak; elferdítették leveleit, törvénytelen bíróság elé állították. A haza törvényeinek nyilvános megszegése és az élete ellen leselkedő veszedelem láttára csak a szökésben kereshetett menedéket. Távollétében tökéletlen, igazságtalan, hamis ítéletet hoztak ellene, sőt ki is mondták, hogy az osztrák fejedelem egyáltalán nem is volt köteles pört indítani ellene. Mintha feloldozhatná magát a törvény alól! Azonban más bizonyítanak Magyarország törvényei, a magyar király esküvései, a melyek világosan tiltják, hogy a nemest elvonják törvényes bíróságok előtt. Nem szégyelték kimondani, hogy a királyi kincstár pörbe fogta. Ő ismételve kijelenti, hogy meghajlik olyan ítélet előtt, a melyet szokott módon mondanak reá. De a gonoszúl fölingerelt fejedelem elméjét a törvényekkel nem lehetett meglágyítani; pedig a hozzá hasonlóan felségsértésről vádlottakat fölmentették, szabadon bocsátották, holott tudhatták, hogy ilyen nagy dolgot magános ember nem cselekedhetett. Számkivetésben van ott az igazság, a hol az elmének eleve bevett dühössége uralkodik.

RÁKÓCZI HÍRLEVÉL 31. MEGJELENÉSE

Az osztrák birodalom hajóinak negédesen kiterjesztett vitorlái addig játszadoztak, míg az Úr-Isten bosszúállásának örvénye a nyomorúság habjaival el nem borította. Nem akarja az isteni irgalmasság, hogy ezt az országot az osztrákok tovább is lopják. Azért szabadította meg Rákóczit, ezért hozza be a külső fejedelmek jóakarásával az ország belső részeibe, hogy igaz fegyverének hadi vezére legyen. A természet úgy rendelte, hogy a magyarok nemes elméje el nem szenvedheti a bosszúságot és a szabadságban született haza szabad tagjai szolgálai állapot alá vettétvén, nehezebb dolognak tartják azt a keserű halálnál. «Nyilvánvaló legyen azért a keresztény világ előtt a magyar nemzetnek igazi fegyvere ... Mi (mert a maga hitét ennyiszor megszegőknek tovább hinnünk nem lehet) édes hazánknak az ausztriai járom alól való kiszabadítására, mely mindeneknek minden szeretetét együvé foglalja, életünket, javainkat s utolsó csepp vérünket is önként fölszenteljük. És hogy e fegyverfogásunkban nincs semmi negédségünk, nyerekedésünk s magános dicsőségünk: az Isten előtt, a szent angyalok előtt, józan jó lelkiösmerettel közönségesen nyilvánvalóvá teszszük. Hadakozik értünk az ég; és nem tulajdonítván e nyomorult nemzetségnek közönséges bűneit, midőn ennyi gonoszok közt habzó hajóját igaz ügyünknek a továbbvaló előmenetelnek széles tengerére bocsátjuk, az Isten gondviselésének boldogító szelei által régi boldogságának bátorságos révpartjára elvezérli és immár valahára az örökkévaló csendességnek diadalmaskodó örvendezésével megkoronázza.»

Rákóczi Ferencz levele a Pápához 1704. nov. 19. [\[684\]](#)

Támadása okait a fejedelem még fölségesebben fejtette ki abban a levélben, a melyet másfél esztendő mulva XI. Kelemen pápához intézett. [\[685\]](#) Lábaihoz borult az egész apostoli országgal együtt, mely a kereszténység védelmében annyi vértől ázott. Már nem a török hold halovány fénye, hanem egyedül Isten irgalmának és akaratának legnagyobb sugara világítja meg ezt a házát. A fejedelem könybenűszó szemekkel látja, hogy a kereszténység védőfala most a polgárok vérével befestett színekorré alakult át. Saját törvényei helyreállítását, annyi szent királyi szóval erősített hitleveleinek végrehajtását, napnál világosabb igazságát fegyverrel kell keresnie. Nem ismétli mindazt, a mit manifestumában már elmondott és, hogy a gyűlölködést kerülje, csak a bécsi ostrom idejéig megy vissza. Mindenki tudja, hogy azóta mindent elkövettek az ország leigázására. A görbe úton járó álpolitikusok, a kik odáig titkosan dolgoztak, azóta, a hit korlátait összetörve, nyilvánosan támadtak. Az ország katonaságának leszállítása, szabadságolása s a külföldinek behozatala nem válhatott a törvényes állapotok javára.

A főurakat hiú czímekkel, a jövő reményeivel, a jelen miatt való aggodalmakkal vakították el. Az embertelenül kegyetlen eperjesi mézszárszék szörnyűségei könnyüvé tették az örökös királyság útját. De bajos volt megállani ezen az úton, a melyet síkossá tett az ártatlanok vére. Egyetlenegy zsarnoki szóval megtörték az országgyűlés szabadságát, megfosztották szavazatától, mert a tanácskozás helyét Pozsonyban katonaság vette körül. Az ellenszegülőket végső romlással fenyegették s az örökösödés elismerésére kényszerítették. A vitás kérdéseket az utókorra hagyták.

Nemsokára már nyíltan mellőzték az urakat és a hazai papokat; a gazdag főpapi javadalmakra külföldieket neveztek ki. Adókat vetettek ki, törvénytelen módon kerületi biztosokat rendeltek. Az új szerzeményi jog helyesebben az új zsarnokság fölállítását jelentette, mert a császár a magyarok költsége és vére árán a töröktől visszaszerzett határokat és helyeket a hódítás jogán magának tartotta meg. Semmibe sem vette a birtokosok jogait és a hitlevelekkel erősített esküvéseket, a melyeknél fogva fogadást tett az ország határainak visszaszerzésére. Elfoglal olyan jószágokat, melyek emlékezetet meghaladó időktől fogva bizonyos családokhoz tartoztak; és meg sem hallgatja a kárvallottak panaszait. Végtelenek a sérelmek, a mik az ország végső romlását okozzák. A folyamodások visszautasítása következtében a könyörgőket végre is fegyverre kényszerítik. Mellőzi saját panaszait, a miket az igazságos ügyet megbosszúló Isten és az édes haza gondjaiba ajánl. Ő maga minden dicsvágy nélkül fogott fegyvert s a békétől sem idegenkedik annyira, mint a pápával elhíthetné szeretnék.

Akár a múltat, akár a jelent, akár a jövőt tekintti: a béke nyugalom, szabadság tekintetében mit lehet remélni olyan fejedelemtől, a ki azt hiszi, nyugodtan törheti szét az emberi társadalom legerősebb bilincset, az esküt, mert gyóntatója szerint az a vélt igazságtalanság bilincse. Hát igazságtalanság a mi szabadságunk, a melyet szent királyaink réges régi időben adtak nekünk? Hát nincsen igazsága neki, mikor helyreállítani kívánja azokat a törvényeket, a melyeket annyi királynak s magának I. Lipótnak is esküje következtében mindenki igazságosoknak tarthat? Mikor azok megtartására a legerősebb alapot akarja lerakni, ki vádolhatja őt bűnről? Ezt a pápa és a keresztény világ ítéletére bízza.

Hűtlennek, lázadónak rágalmazzák őt; pedig mint fogolynak ártatlanságát rabtársai fölmentése s mint szabadnak igazságát az isteni és emberi törvényeken kívül maga a természet bizonyítja. Magára nézve semmit sem remél a pápától; de áldását és pártfogását kéri ezen apostoli országra nézve, hogy kiszabaduljunk a sas körmei közül s ne kelljen tovább harcolnunk, mint a mennyi ideig a szabadság akarja, a törvények kívánják. Csak addig küzdenek, míg visszatér az áldott béke s vele az igazság tisztelete, a törvények szentsége és, a mi a legfőbb, a királyi eskü sértetlensége. Ezeket akarják örökségül hagyni utódaikra.

<http://mek.oszk.hu/05800/05832/html/1kote>

Nagysáros

2010. február 10.

Rózsár Vince

[Turistakalauz](#)

Nagysárost (Vel'ký Šariš) 1217-ben említik írásos forrásaink először (Sarus). Sáros vármegye egykori adminisztratív központja. Sáros egyben az egykori vármegye neve is. Nem a sárral kapcsolatos, mint sokan vélik. Nevének régebbi formáját éppen a szlovák nyelv őrizte meg (Šariš).

Sárga, sárarany szavunkkal függ össze, melynek első szótagja (sár-) ,ragyogó, sárga színű arany, fényes, tűzfényű' értelmű (vö. a kanca sár-lik = tűz-el; a sár-kány is tüzet okád). L. még Selyemsárhajó Magyar Ilona: selyem sárhajú, azaz selymes, aranyhajú. Ehhez tegyük hozzá, a sárga aranyból szóösszevonással és csonkulással keletkezhetett sárarany szavunkat. A török szavak értelme is ezt támasztja alá: szarig (sárga); szarig altun ürüng (sárga arany); szarig csüvüt (sárga szépség); szarigliq (sárga virág).

A Sáros értelme tehát 'Aranyos'.

A várost Eperjestől 8,5 km-re északnyugatra találjuk a 68-as út mentén.

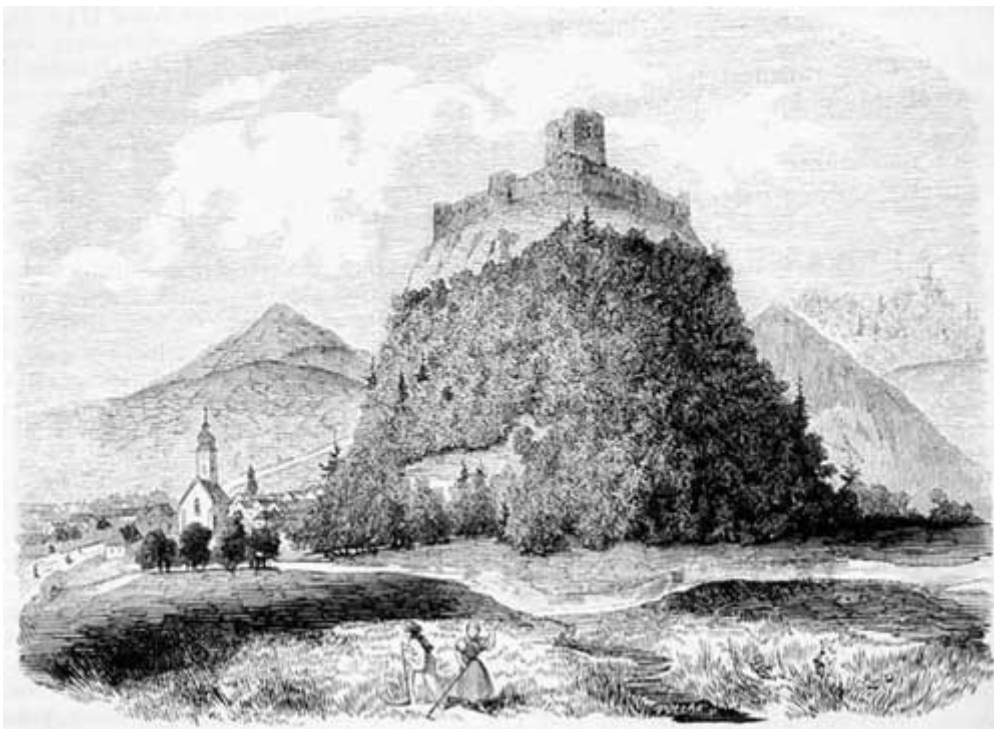
A települést a Tarca folyó két részre osztja. A korábbi városmag a folyó jobb oldalán található. Főtere háromszögletű. A 13. sz. közepén szász vendégek és lengyel Ágoston-rendi szerzetesek települtek le (1274-ben említik őket) a későbbi város területén, akik a 16. sz. közepéig éltek itt. A 14. sz. végéig hiteles helyként működött. (A hiteles hely a mai közjegyzőségek elődje.) Plébániája 1262-ben a sárosi segéd-főesperesség és a vármegye vallási központja lett.

RÁKÓCZI HÍRLEVÉL 31. MEGJELENÉSE

Ebben az évben vették ki az archidiakónus (az alsóbb papság előjárója, kisebb jelentőségű egyházi bírósági ügyekben a püspök megbízottja, helyettese) jogköre alól. Plébánosa Hypolit, az ifjabb királynő volt udvari káplánja lett, s ebből jelentőségére következtethetünk. IV. Béla látta el őket ugyanakkor kiváltságokkal Eperjessel és Kisszebennel együtt. III. András ezt a jogot a szepesi városokéval bővítette (1299). Egy évszázad múlva Zsigmond felszabadította a megyei vámfizetés kötelezettsége alól. A 14. sz.-ban a nemesi vármegye központja lett. 1320-35 között szepesi joggal rendelkező királyi várossá lett (Nagy Lajos oklevele említi 1347-ben). Mivel a vár tövében feküdt, csak mint földesúri város fejlődhetett, így elveszítette városi jogait (1848 nyerte vissza). Ebben szerepet játszhatott Eperjes és Bártfa vetélkedése is a 15. sz.-ban. 1509-ben Perényi Imre támogatta városi latin protestáns iskoláját (a 18. sz.-ban szűnt meg).

A 16.sz.-ban a vármegye legnagyobb települése volt. 1635-ben vásártartási jogot kapott (3 vásár évente). A rendi fölkelések a 17. és 18. sz.-ban közről érintették, hiszen birtokosai Rákócziak voltak (1642-től), majd az Aspremontok (18. sz.; a fejedelem testvére, Júlia Aspremont gróf felesége lett). Fellendülésére a 18. és főleg a 19. sz.-ban került sor. 1856-ban gőzmalmot építettek, majd posztógyárat (1863). A gőzmalom berendezését a visszavonuló német katonák pusztították el a második világháború végén. Közismertté azonban a sörgyár tette (1967). Egyetlen olyan lényegében csak szlovákok lakta település (1910-ben 418 /16,2%/ magyar lakosa volt), ahol II. Rákóczi Ferencnek utcája van és a település része Rákóczi Útvonalnak, mely Borsitól Zboróig, Bacskán, Kassán, Eperjesen át vezet (l. a mellékelt térképet).

Várát, mely 573 m magas dombon állt a Tarca jobb oldalán, 1217-ben említik először, névleg 1262-ben (castrum Sarus), melynek története összefonódott a városkéval. Már nyilvánvalóan a 12. sz.-ban már állt, hiszen II. Vak Béla király (uralk. 1131-1141) egyik leányát a várkápolnában temette el. A külső falat 8 félköríves és további 5 bástya védte. Az Árpád-házi királyok parancsára építették olyan helyre, melyről a távolabbi környéket is szemmel lehetett tartani ugyanúgy, mint az erre haladó kereskedelmi utakat. Újvármegye (Abaúj, Torna, Sáros) szétválása után Sáros központja lett, melynek székhelye a 18. sz. végén vándorolt Eperjesre. A mindenkori sárosi ispán igazgatta (13-15. sz.). Első ismert ispánját Mihálynak hívták (1254). 1290-ben a Soós család birtokolta, mely később Csák Máté híve lett, s ezért I. Károly megtámadta (1314). Sokáig ellenállt, de királyi kézre került. Határerősség volt. Királyi várként lett Perényi János birtoka (1436). Majd Giskra János cseh parancsnoka, Knezici Mátyás ült benne (1441-61). Mátyás foglalta tőle vissza. Perényi Istvántól elvette hűtlenség miatt és fiának, Corvin Jánosnak adta. De a Perényiek kezébe került ismét, akik Szapolyai János oldalára álltak. 1537-ben Leonhard Fels császári hadvezér két hónapi ostrom után foglalta el. Ezután részben helyreállították. A 16. sz.-ban az ismert humanista tudós, Werhner György (1497-1567) volt a parancsnoka. Ez a sziléziai származású költő, természettudós, balneológus, humanista, kassai és eperjesi tanár, királyi tanácsos (1535), I. Ferdinánd diplomatája és a sárosi vár kapitánya volt (1538-57). Magyarország csodálatos vizeiről c. munkáját latinul jelentette meg (De admirandis Hungariae aquis hypomnemation... Bazel 1549)

A Sárosi vár 1851-ben

RÁKÓCZI HÍRLEVÉL 31.MEGJELENÉSE

1642-ben – a linzi béke értelmében - Rákóczi Zsigmond (1622-1652) kapta zálogba, majd véglegesen megszerezte a család számára. A két Rákóczi György a várat és kastélyt jó karban tartotta, erős tüzérséggel látta el. 1660-ban részben elpusztult, egy véletlen robbanás folytán. 1687-ben Székely Márton, Thököly várkapitánya felgyújtotta, nehogy az ellenfél kezére kerüljön. Azóta rom. A Vasárnapi Újság a 19. sz. második felében a következőképpen mutatta be a várat: „Történeti emlékeink egyik legnevezetesebbikét mutatjuk be a közönségnek a nagysárosi vár romjaiban. Sárosmegyében Eperjestől egy jó mfd. [mérőföld - BZ] távolságra épen Nagy-Sáros tót ajku mezővároson fölül északra fekszik az egy magas fenyvessel borított hegy tetején. Nyolcz ölnyi magas bástyafal s több toronyalaku fellegrácska övedzi. Az alatta elterülő város II. Béla idejében már királyi város volt, de elveszté e szabadságát Zsigmond alatt, kinek felszólítására nem adott pénzsegedelmet. II. Rákóczy Ferencnek kedves lakhelye volt s itt e várban fogta is el őt 1701-ben gr. Solary 500 főnyi császári őrsereggel éjszakának idején s Német-Ujhelybe [Bécsújhelybe -BZ] küldte, honnét azonban kimenekülvén, Lengyelországba futott. A várat később egy katona vigyázatlansága miatt a puszkapor légből röpitette. Most csak rom és omladék s udvarában pöszméte, s ribizke-bokrok találtak s egy mély kut, melly még most is kitünő jóságú vizet ad. A romok felett elég elmélkedni valót talál a honfikebel, melly után olly jól esik élvezni az elragadó kilátást Sárosmegye egyrészt s a tündérszépü Tarcza-völgyre.” Boross Vilmos: II-ik Rákóczi Ferenc I-IV. (1896) c. munkájában a következőképpen írt a várról: „Utas, kit jó vagy balsorsod a sárosi vár romjai alatt elvezet, nézz szent áhítattal a magasba, a fellegek szomszédságában heverő romokra fel. Egykor abban lakott Magyarország szabadsághőse, a nagy Rákóczi Ferenc! Az enyészetnek indult rom, mely ma a villámok játékaul és sasok fészkeul szolgál, hajdan büszke és fényes várpalota volt. A magas bérceken ékeskedő várfokról, melyet dús völgyek és erdőkoszorúzza hegyek környeznek, Eperjesig el lehetett látni s ameddig a szem ellátott, az mind Rákóczi Ferenc tulajdonát képezte. A lángelkű hazafi 1694 május havában, mint Sáros-vármegye örökös főispánja költözött e várba. Azóta kétszáz esztendő viharzott el a vár fölött.

A vár romjai

Kétszáz év?

Milyen kis szám az idők végtelenében, de nagy a népek és nemzetek sorsában.

A sárosi büszke vár romba dőlt, dicső gazdája száműzetésben halt meg s a magyar nemzet még hamvait sem hozta vissza a haza szent földjébe, még most is idegenben hagyja pihenni azt, ki hazáját lángoló hévvel szerette, ki Magyarország szabadságáért és függetlenségéért feláldozta egyéni boldogságát, vagyonát, családját, gyermekét, mindent, de mindent, amit ember áldozatul hozhat!

Oh, mozdulj meg végre nemzetem!”

A település nevezetességei közé tartozik a kora-gótikus Szent Jakab-plébániatemplom (13. sz. közepe), melyhez hajót és sekrestyét építettek (1300-10), majd barokk stílusban bővítették (1686 u. és 18. sz. vége).

Mégis számos gótikus, sőt későromán részletet megőrzött.

A temetőben álló barokk, reneszánsz elemekkel tarkított Szent Erzsébet-kápolna (17. sz. vége) a Rákócziak jóvoltából áll.

Az egykori Rákóczi-kastélyt (1599) a tűzvész után lebontották (1948), az oroszok korábban rommá lőtték (1944). Ma már kétségbe vonják, hogy valóban le kellett volna rombolni. Helyén ma futballpálya áll. Egykori parkjában áll egy egyhajós gótikus kápolna (14. sz. közepe).

A településhez kapcsolódik II. Rákóczi Ferenc (1676-1735) életének egy része, hiszen itt iktatták be tisztségébe, Sáros vármegye főispáni székébe (1694). A későbbi fejedelem sokat vadászott a környéken. Itt töltötte a nyarakat ifjú nejevel. 1701. április 18-án a kastélyban fogta le gróf Victor Solari osztrák tábornok a későbbi fejedelmet, mivel a francia királynak szóló leveleit Longueval lovag, a bádeni gyalogezred századosa bemutatta a császári udvarnak. A jelenetet Benczúr Gyula híres festménye örökítette meg, mely ma a bukaresti Szépművészeti Múzeumban látható. A párizsi emigrációban élő fejedelem Sáros grófjának (comte de Charoche) nevezte magát.

Felvidék Ma, Balassa Zoltán

További képek a [Képgalériában](#)

felvidek.ma/mozaik

Mikes Kelemen bronz plakett

2012.01.18. 14:12 :: [temesvarijeno](#)

A tavaszt idéző januári napsütésben céltalanul sodortattam magam a vasárnapi „bolhapiac” forgatagában. A „műszaki jellegű” kínálat nem vonz, annál szívesebben állok meg a halomba szórt könyvek, vagy mindenféle régiségthalmok rendetlen összevisszaságú egyvelegét szemügyre venni. Valami furcsa csökönyösséggel hiszek benne, hogy vannak tárgyak, amelyek rám várnak, ennek megfelelően kitartóan keresem és várom a találkozást. Rég gazdájukat vesztett holmik, mindenféle lim-lom között, árválkodott a négyszögletes, rikító piros doboz. Első gondolatom az volt; na, megint valami „Kiváló Dolgozó” kitüntetés, legfeljebb nagyobbra sikerült, mint az átlag. Ilyent nem gyűjtök, már a sajátjaimra sem emlékszem, hogy hová raktam őket. Rég volt, amikor ez még jelentett valamit. Nem éri meg még lehajolni sem érte, tűnődtem néhány pillanatig, de aztán erőt vettem magamon, s még ott a földön felnyitottam a doboz fedelét, hogy ne kelljen kétszer lehajolnom. Aztán valahogy „meggyorsultam”. Markáns vonásaival, vállára omló hajfürtjeivel Mikes Kelemen nézett velem szembe. A következő pillanatban már úgy szorítottam a dobozt, mint aki el sem akarja engedni. Pókerarccal, unottan alkudoztam érte, miközben a szívem hevesen vert. Az eladó nem hallott még Mikesről, forgatta a dobozt, végigmért, vajon mennyit kérjen érte. Még megemlítette, hogy ez komoly darab, nehezeknek is jó lehet. A vége az lett, hogy majdnem fémáron hagytam magam meggyőzni, hogy kell nekem ez a nehezek.

Csak álltam a hömpölygő tömegben, és néztem, néztem váratlan kincsemet. Van, jónéhány igényesen megformált történelmi témájú éremem, plakett, nem volt nehéz megállapítanom, hogy „méltó társuk” lesz új szerzeményem. Hazaérve aztán valahogy megcsúszott az ebéd. Először a plakett alatt lévő műnyomó kartora nyomtatott és gépelt IGAZOLVÁNY-t vettem szemügyre. E szerint egykori tulajdonosa részére a Battonyai Mikes Kelemen Gimnázium és Mezőgazdasági Szakközépiskola (ma, Mikes Kelemen Katolikus Gimnázium és Szakképző Iskola) Iskolatanácsa 1986. november 5-én 15 éves törzsgárda tagsága alapján adományozza a Mikes Kelemen Emlékérmet, a hozzá való jelvény

viselési jogával egyetemben. Ezzel megvolnánk, jöjjön a lényeg!

Az egyoldalas bronz plakett első ránézésre is tetszetős és nemcsak méretét tekintve hívja fel magára a figyelmet. Az egész felületet kitöltő portré kidolgozása jó arányérzékkel megalkotott munka, készítője biztos kezű, avatott mesterre vall. Akiről még semmit nem tudok, csak annyit, hogy MB. A monogramon kívül a mellkép portré két oldalán MIKES – KELEMEN és MCMLXVIII (1968) évszám szerepel. Átmérője: 90 mm, Vastagsága: 5 mm.

És máris az Internet keresőben böngészek, hamar meg is találok:

A plakett MLADONYICZKY BÉLA (1936-1995) érem- és szobrászművész alkotása, aki 1961-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, ahol olyan kiváló mesterek keze alatt vált művésszé, mint Beck András, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Martsa István, Pátzay Pál, Somogyi József, Vigh Tamás, Borsos Miklós. 1967-1996 között számos egyéni és csoportos kiállítás résztvevője. Köztéri szobrainak többsége Békéscsabán került felállításra, de többek között Szeghalom, Gyula, Sárospatak is otthont adott alkotásainak. Munkásságát több rangos díjjal is elismerték. Özvegye, Sik Sára hagyatéka egy jelentős részét, köztük számos érmét, plakettjét Sárospatak városának ajándékozta.

Ahogy annak idején bizonyára a szobrászművész is tette, mielőtt megformálta a benne élő kép alapján Mikes Kelemen portréját, úgy e helyütt is helyénvaló életének főbb eseményeit feleleveníteni:

RÁKÓCZI HÍRLEVÉL 31. MEGJELENÉSE

Mikés Kelemen II. Rákóczi Ferenc kamarása, Mikés Pál és Torma Éva fia, 1690. augusztusában született Zágomban (Háromszék). Még gyermek volt, amikor apját, a Thököly Imre pártján lévő erdélyi nemest, hűtlensége miatt a fogarasi várban halálra kínozták. Mostohaapja, Boér Ferenc inspirálására áttér a római katolikus vallásra, melyben aztán egész hátralévő életében megmarad. A jezsuiták kolozsvári convictusában folytatja tanulmányait. 1707-ben már II. Rákóczi Ferenc «belső tanácsos»-a, (apródja), két év múlva a Fejedelem «bejáró»-vá lépteti elő. 1711-ben, amikor Rákóczi csillaga lehanyatlott, Mikés nem hagyta el urát, hanem hűségét bizonyítván elkísérte bujdosó útjára. Előbb Lengyelországba, majd Franciaországba, ahol 1713-tól 1717-ig tartózkodtak, XIV. Lajos, majd a XV. Lajos helyett régensként kormányzó II. Fülöp Orléans hercegének pártfogoltjaiként. Még ez évben III. Ahmed szultán meghívására Törökországba utaztak. A Párisban töltött idő elég alkalmat nyújtott Mikésnek arra, hogy a francia kultúrával, vallási és világi irodalommal megismerkedhessen.

1717. október 10-én érkeztek meg Gallipoliba, hogy a szultán birodalmában várják az európai események alakulását, s hogy visszatérhessenek Magyarországra. Az osztrák-török háború azonban kedvezőtlenül alakult a törökökre nézve, s az 1718. július 21-én megkötött pozsareváci béke végleg szertefoszlatta Rákóczi és kísérete terveit. VI. Károly megbízottai ekkor követelték Rákóczi és Bercsényi kiadatását, de a szultán ezt kereken megtagadta. 1720 tavaszán a porta a Márvány-tenger partján fekvő Rodostót tűzte ki a bujdosók végleges szálláshelyéül, ahová április 24-én érkeztek meg. Itt teltek el Mikés hátralévő évei, az életéből még hátralévő több mint negyven keserves esztendő, örökös honvágy között. Anyja még az 1720-as évek elején mindent elkövetett, hogy kijárja fia számára a kegyelmet a hazatérésre. Mikésnek csak folyamodnia kellett volna az amnesztiáért, de ő nem élt vele, nem akarta elhagyni urát. A hontalanság eleinte elviselhetőbb volt a kolostori rendtartás mellett is, melyet a Fejedelem a magyar kolóniában megkövetelt. Mozgalmasabb, színesebb volt az élet, amíg többen voltak, és némi szerény társasági életéről is gondoskodtak az előkelőbb bujdosók feleségei, környezetük személyzete. Ekkor szövődött Mikés életének is idillikus fejezete Kőszegi Zsuzsi iránt. Vonzalmuk kölcsönös volt, de Bercsényiné, Csáky Krisztina grófnő halála után (1723) Zsuzsi az idős, de anyagilag nagyobb biztonságot biztosítani tudó Bercsényinek nyújtotta kezét. Amikor pedig Bercsényi után özvegyen maradt, 1726-ban Lengyelországba költözött. Vele Mikés életének legbensőbb reményei és álmai tűntek el. Az évek múlásával a bujdosók is egyre fogytak. Amikor II. Rákóczi Ferenc 1735-ben meghalt, Mikés hűségének, eszményének legfőbb tárgyát is elveszítette. Rákóczi József 1738-iki hadivállalkozásában már kedvetlenül vett részt. Még örült, hogy ha csak távolról is, de megláthatta Erdély havasait, aztán az 1740-es év már újra Rodostóban találja. Az új uralkodóhoz, Mária Teréziához folyamodott hazatérhetéséért, de a válasz mindig az volt: „Ex Tureia nulla redemptio!” - Törökországból nincs visszatérés! Sorsát vallásos hitére támaszkodva belenyugvással fogadta, s viselte. A napok egyhangúságát levélírással, francia vallási és szépirodalmi művek fordításával űzte el. Egymásután temette el bujdosó társait, míg 1758 októberében Zay Zsigmond báró halála után végképp egyedül maradt. Élete utolsó éveikben még engedelmet nyert, hogy levelet válthasson otthoni családtagjaival, kövesdi Huszár József báróval (mostohaapja fiával), akinek könyveiből is küldött haza. 1761. október 2-án hunyt el pestis járványban, Rodostóban.

A Mikés emléklakett első fokozatával 1972 óta jutalmazza tanárait és kiváló diákjait a Szakközépiskola. A szerencse jóvoltából a sors most engem is megajándékozott vele.

Hűség, elkötelezettség, kitartás, becsület, hazaszeretet. Olyan fogalmak, amelyek külön-külön is megnevesítik azt, akiben megvan valamelyik. Mikés Kelemenben mind megvolt.

Olvasom sorait, melybe egész élete belefoglalható:
„Úgy szeretem már Rodostót, hogy el nem felejthetem Zágont.”

A zajos, hamis értékeket hajszoló világ gyakran megfélemez rólá, elrohan mellette. Nem jól teszi...

Temesvári Jenő

A Rákóczi szabadságharc alatt vert városi szükségpénzek**2012.03.07. temesvarijeno**

A Kuruc-kor érmészete kapcsán már ismertetett - a nem II. Rákóczi Ferenc pénzveréséhez tartozó -, mégis annak szerves részét képező, városi szükségpénzek részletes leírása kiegészítéseként szedtem ezúttal csokorba, a tárgyban rézpénzek fő típusait. Szorosabb értelemben vett szükségpénzeket a kuruc időkből Eperjestről, Lipótvárról és Nagyváradról ismerünk. Nem törekedhettem ezen rendkívül ritka darabok verőtő variánsainak teljes bemutatására, amelyre csak akkor vállalkozhatnék, ha minden típusból rendelkezésre állna több példány, illetve azt dokumentáló képanyag. Ennek hiányában ez az összeállítás csak alapul szolgálhat mindazok számára, akik gyűjtőként, szerencsés esetben egy-egy példánnyal találkoznak, azokat kézbe vehetik, netán kiegészíthetik velük gyűjteményüket. Ezek a rézpénzek - hasonlóan a Rákóczi libertásokhoz - szintén nem remélhetik, hogy a „legszebb” jelzővel illessék őket numizmatikai berkekben. Ettől függetlenül azonban bizonyos, hogy minden magyar gyűjtemény legbecsesebb és legféltettebb, ritka darabjai közé tartoznak.

Eperjestről 1704-ből maradtak fenn réz szükségpénzek, melyeket Wilson várparancsnok veretett a kuruc blokád idején. Előlapján korona alatt L betű, alatta 1704. Hátlapján EPER. alatta BLOC.

1. Eperjes 1704. Átmérő: 26 mm

A lipótvári szükségpénzek veretését 1705 nyarán báró Schwarzenau tábornok rendelte el annak érdekében, hogy katonái zsoldját fizetni tudják. Az előlapon összefonódó LS betűk, melyek két oldalán 17 – 05 évszám. A hátlapon a X értékjelzés felett EX NECESSITATE vagy variánsként PRO NECESSITATE szöveg szerepel. Az LS betűkből álló monogram különböző feloldásokra ad alkalmat. Így egyesek szerint Sub Leopoldo, Salva Libertate vagy Leopold-Schemnitz, mások szerint pedig Leopold-Stadt vagy Leopoldopolis-Schwarzenau lenne e betűknek az értelme. E két utóbbi legvalószínűbb feloldás közül a legutolsó látszik helyesnek, miután a pénzek előlapján is latin felirat van: EX NECESSITATE /szükségre, vagy szükségből/. Többféle ellenjeggyel fordulnak elő.

2. Lipótvár 1705. Átmérő: 25-27 mm

A harmadik típus egyoldalas, évszám nélküli, csak az összefonódó LS betűk kerültek rá. Ez a típus az amúgy is ritka szükségpénz veretek között is kuriózumnak számít.

3. Lipótvár (egyoldalas veret) Átmérő: 22 mm

Nagyváradról ismeretes a legtöbb szükségpénz, ahol Becker várparancsnok végül minden rézedényt, ereszcatornát, még koporsókat is összeszedetett és pénzzé veretett. Ezen szükségpénzek előfordulnak az 1706., 1707., 1708. és 1710. évekből. Az előlapon korona alatt I betű /IOSEPH/, valamint évszám. Hátlapján PRO NECES/SITATE VARAD: ill. IN NECES/SITATE VARA/DIENSI szöveg szerepel.

4. Nagyvárad 1706. - PRO NECESSITATE

5. Nagyvárad 1707. - IN NECESSITATE

6. Nagyvárad 1707. - IN NECESSITATE - verőtő változat

7. Nagyvárad 1708. - IN NECESSITATE

8. G-W (Gross Waradien) 1710. - egyoldalal veret

Az egykorú feljegyzések szerint a szükségpénzek alapanyagának biztosítására üstöket, ereszcatornákat, mi több koporsókat is beolvasztottak. A bemutatott szükségpénzekre jellemző, hogy valamennyi kezdetleges kivitelű, nyilvánvaló mindegyiknél a kibocsátás kényszerű és sürgető volta. Kényszer, szükség szülte funkciójukat ideig-óráig betöltötték, hogy aztán kevés hírmondójukat leszámítva újra beolvasztásra kerüljenek, s újjáéledve immár a szabadságharc rézpénzeinek alapanyagául szolgáljanak.

Temesvári Jenő

<http://temesvarijeno.blog.hu/>

II. Rákóczi Ferenc nyomában

Borbély Ibolya tanárnővel évente végigjárjuk „rákóczi” hagyományőrző utunkat a bölcsőtől (Borsitól) a koporsóig (Kassáig). Az ilyen utaknak nélkülözhetetlen kelléke a megismerés, megtapasztalás, csak úgy tudunk kötődni a mi Nagyságos Fejedelmünkhöz és családjához. A bejárt emlékhelyek a mi történelmünk. Borsi a Bodrog-folyó mai medrének a jobb partján, a Tokaj-hegyalja borvidék határán fekszik. Várkastélya a 16. századból származik, a Rákóczi család ősi fészke. Itt született meg 1676. március 27-én II. Rákóczi Ferenc, a későbbi fejedelem. A kastély előtt látható Rákóczi mellszobra. A kastély helyreállítás alatt áll, de már kilenc szobája megtekinthető. Koszorúval hajtottunk fejet a Rákóczi-szobor előtt. Fagyiztunk a magyarul kiírt Rákóczi kávézóban. Kassán a Szent Erzsébet Székesegyház altemplomában tisztelegtünk nagyjaink hamvai előtt. Jó volt, hogy az idegenvezető magyarul ismertette a koporsók-hamvak 1906-os útját. Elmondtunk egy imát, elénekeltük Himnuszunkat, és elhelyeztük tiszteletünk koszorúját. Felkerestük a Rodostói-házat, amely hű mása a törökországinak, s az előtte lévő Rákóczi-szobor lábai elé tettük koszorúkat.

Ezen utunk második felét érdeklődés, kutatás foglalta el Pásztor Ferenc beregszászi prelátus iránt, akit 60 évvel ezelőtt Beregszászról vittek el a mártírhalálba. Így Dobóruszkára utaztunk. Dobóruszkan mind az idősek, mind a fiatalok tudnak magyarul. Három évvel ezelőtt a szlovák kormány bezárta a magyar iskolát, de hála Istennek magyar óvoda működik.

Ottlétünk során megismerkedtünk Tóth Péter bácsival, aki idegenvezetőként sokat tudott a Dobó családról és a mi Pásztor Ferencünkről. A dobóruszakai templomban temették el az egri várvédő hős kapitányt, Dobó Istvánt. Dobó István fia, Ferenc nem csak méltó sírhelyet készített apjának, hanem magát a templomot is jelentékenyen átalakította. A mai gyönyörű templom (dombon van) Pásztor Ferenc plébánosi működése alatt, két templom egybeépítésével jött létre. Dobóruszka római katolikus temploma a szlovákiai Ung-vidék egyik legértékesebb műemléke és legszebb építménye. A főoltár, a Piéta gyönyörű festmény. Imádkoztunk és letettük a tiszteletet adó koszorúkat.

A templomba igen sok zarándokcsoport érkezik. Az érdeklődők így nemcsak Dobó Istvánról, hanem a mi mélyen tisztelt Pásztor Ferenc prelátusunkról is sok mindent megtudnak. Hála Istennek él még a szájhagyomány, és mi értékes emlékekkel gazdagodtunk.

A Beregszászi Járási Rákóczi Szövetség Ifjúsági Szervezete

ujhajtas.net.ua/

A kolozsvári veszedelemről való história

1. Oh magyar nemzetnek fényes koronája,
Hervadtságra jutott díszes laurája!
Hová lett hírednek zöldelő pálmája?
Elhullott zöld fádnek szép arany almája.

2. Régi hírrel-névvel dicséretes valál,
Sokféle népeket zászlód alá hajtál,
Magyar Attilával nagy dolgot forgattál,
Mikor Scítiából ez földre kijutál.
 3. Szerencse jobb szárnyán frissen repül vala,
Széjjel e világon kiterjedett vala,
Hírednek pálmája nevededik vala,
Feltetszett csillagod szépen fénylik vala.
 4. De lám mely hirtelen gyalázatra jutál,
Édes szép nemzetünk mint megcsúfoltatál!
Gyásszal, siralommal, jaj, beborítottátál,
Sok jaj, keserűség alá taszítottátál.
 5. Nyomorúságoknak ízetlen árvize,
Rád tódul és megfojt keserűség íze.
Minden nemzet rajtad neveltséget űze,
Bánattal, csúfsággal megterhele tüze.
 6. Már valamely fele szemedet fordítod,
Édes nemzetednek veszedelmét látod.
Mindenfelé csak jaj s nyomorúság sorsod,
Meghervadt orcádat könnyeddel áztatod.
 7. Elesett fejetek ékes koronája,
Ékességgel díszes régi nemzetsége,
Nemes virtusakkal tiszta fényessége,
Homályba öltözött csillagod szépsége.
 8. Véreddel izzadott ellenség fegyvere.
Minden ütközötön erősen megvere,
Glóriát, triumfust minden helyen nyere,
Őmiatta sok test a földön hevere.
 9. Mindenfelé rólad siralmas verseket,
Írnak könnyhullással teljes énekeket,
Mert mindenütt ő hagy számtalan testeket,
Kiknek keservesen siratják testeket.
10. Számtalan sok néped vesze Holdvilágnál,
Azután csakhamar Feketehalamnál,
Halamba rakaték Szebennek sáncánál,
Újabban mast sok test hulla Kolozsvárnál.
 11. Mikor ingyen vélni nem is tudták vala,
Sőt jó reménységben köztök minden vala,
Baron, a nemesség utának nyomula,
Hirtelen közülük számtalan elhulla,
 12. A föld fénylik vala szép piros vérekkel,
Széjjel betölt vala elhullott testekkel,
Mint vadak erdőben: szegények ebekkel
Vadásztatnak vala vizslákkal, kölykökkel.
 13. Mindenfele köztök kik szánkodnak vala,
Egy szoros utában tolyonkoznak vala,
Másfelől előttük nemes dandár vala,
Hátul szegényeket lövik, vágják vala.
 14. Némelyeket abból csúfsággal elvittek,
Egyiptum insége alá rekesztettek.

- Jaj szegények, ezek mire neveltetek,
Csúfos mesterséggel csinált vasban vertek.
15. Oh, szívet fonnyasztó szomorú esztendő,
Kinek minden része keserőséggel jó,
Édes nemzetünknek keserves jajt szerző,
Sok édesanyáknak szíveket epesztő.
16. Oh keserves atyák, mire születétek,
Kedves magzatakat mire neveltétek!
Csaknem kettészakad szomorú szívetek,
Sűrű könnyhullással telik meg szemetek.
17. Sok özvegyek szíve bánattal virágzik,
Halállal életek, szívek is kettőzik,
Amelyekben sok bú, gondolat érkezik,
Nyomorúság habja rajtok megütközék.
18. Ki kedves magzatját, ki szép hütös társát,
Ki siratja bátyját, ki édes rokonát,
Jajszóval említi Kolozsvár határát,
Könnyével újítja ételét, italát.
19. Oh véletlen eset, jaj iszonyú romlás!
Jaj, szomorú példa, iszonyú pusztulás!
Megepedt lelkünkben nincs már vidámulás,
Orcánkon lecsordul keserves könnyhullás.
20. Oh vért szomjúhozó vérszipó Hárpiák,
Életünk fogyató vad fene bestiák,
Szomorú szíveket bágyasztó Hárpiák,
Erre neveltünk-e kegyetlen Fúriák?
21. Jaj, mire neveltünk? Nagy veszedelmünkre!
Édes országunknak nagy veszedelmére.
Vérrel vérebeket hizlalunk fejünkre,
Viselhetetlen gyászt hozol nemzetünkre.
22. Gyászolnak az egek nemzetünk romlásán,
Homályos a szép nap szörnyű pusztulásán,
Sírnak a csillagok megváltazatt sorsán,
Kesereg a nagy föld vére kiomlásán!
23. Írtam ez verseket ezerhétszáznegyben,
Midőn nemzetünknek szép piros vérében.
Úsztanak a szablyák Kolozsvár völgyében.
Nyugossa meg Isten lelketek mennyégben!

Forrása: A kuruc küzdelmek költészete, kiad. Varga Imre, 151.

<http://szelence.com/kuruc/kolozsvari.ht>

Kuruc lovasbemutató a győri csata évfordulós ünnepségén 2013. május 30., csütörtök | Hírek.sk | Forrás: MTI

GYŐR. Kuruc lovasbemutatóval bővül az 1809-es győri csata évfordulója alkalmából szervezett ünnepség mősora.

Az első képből három szabadon idomított ló produkcióját tekinthetik meg a nézők, azt követően Béri Balogh Ádám korába viszik vissza a közönséget. Ebben a brigadéros portyát vezet Győr vára alá, amelyet a kuruc seregnek két ostromban sem sikerült elfoglalnia, majd egy csikósbemutató és a Nádasdy-huszárok bemutatója zárja a programot - mondta Vigh Attila hagyományörző zászlós, a győri Veres Péter Szakközépiskola lovas szakoktatója, edzője a szerdai sajtótájékoztatón.

A lovasbemutatót követő hadijáték mősora változatlan: mintegy száz résztvevővel játsszák újra jövő szombaton a napóleoni háborúk egyetlen magyarországi ütközetét, amelyben a Habsburg-seregek végül meghátrálásra kényszerültek a jelentős túlerőben lévő francia alakulatokkal szemben.

"Szeretjük a történelmi hűségnek megfelelően újrajátszani a történeteket, bár ez az adott keretek között nehezen fog menni, hiszen a létszám és a hely is korlátozott" - nyilatkozta Budai Gábor, a 15. Második Székely Határőr Gyalogezred Hagyományörző Egyesület elnöke az MTI-nek. Megjegyezte, hogy idén egymillió forintos költségvetésből dolgoztak, így se francia vértéseket, se osztrák dragoonosokat nem tudtak meghívni résztvevőnek. A pirotechnika és a díszletek megépítése mellett így a francia egyenruhák kölcsönzésére kellett jelentősebb összeget költeniük.

A vármegye címere

31. Krassó - Szörény vármegye

A vármegye címerét I. Ferenc József adományozta 1881-ben. A címerpajzs hasított, pajzstalppal. Az első mező hullámos pólyával vágott, felső háttérében jobbról naparc, balról növekvő holdarc lebeg. Alsó háttérében a vágóvonalon egy méhkaptár körül hét méhecske látható. Második mezőjében a vágóvonalon Szörényvár látható. A Szörényi bánság, a Havasalföld nyugati része, Magyarország tartománya volt a török uralom előtt. Központja Szörényvár a megye nevadója, (ma Turnuseverin). Fölötte keresztbe rakott lebegő bányászék és bányászkalapács. A pajzstalpat hullámos pólya osztja ketté, amely a Dunát jelképezi. A pajzsot barokkos keret övezi, amelyen nyitott otlombos korona nyugszik. Pajzstartók: jobbról a mezitelen Herkules egy doronggal, (a herkulesfürdői gyógyfürdők jelképeként), balról egy bányász áll, díszegyenruhában. Krassó mint várispánság 1230-ból ismeretes. Szörény külön bánság volt. A török hamar berontott e területre és a XVI-XVII. szd.-ban megszállás alatt tartotta. A két vármegyét 1880-ban egyesült.

A címer tölgyfából készült

A vármegye területe Lugos székhellyel; 11074 km².- volt. A trianoni békeszerződés (1920.jún.4.) A vármegye egész területét, három Jugoszláviához csatolt község kivételével Romániához csatolta.

A Rákóczi Hírlevelet szerkeszti: Fenyvesi Miklós

<http://rakoczihirlevel.freewb.hu/>

Terjeszti a Kárpáti Harsona

<http://www.karpatiharsona.info>